

Kansallinen metsästrategia 2025
Strateginen hanke I: Osaaminen ja koulutus

Pöytäkirja 2

Metsätalouden koulutuksen kehittämisverkosto 2020–2021

Aika: 17.12.2020 klo 12 – 14

Paikka: Skype

Osallistuneet

Opetus - ja kulttuuriministeriö, Jukka Lehtinen

Opetushallitus, Jaana Villikka-Storm

Metsähallitus, Terhi Koipijärvi

Metsäkoulutus ry, Ville Manner

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo, Pekka Sahlman (13.43 saakka)

Stora Enso, Kalle Kärhä

Kuljetusliike Kari Malmstedt Oy, Kari Malmstedt (puhelimen kautta 13 saakka)

Taaleri Oyj / Metsärahasot, Jyrki Ketola

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk, Jukka Mäntylä

Tampereen seudun ammattiopisto, Tredu, metsäkonekoulutus, Mari K. Nieminen

Livia, metsuri-metsäpalvelutuottajakoulutus, Matleena Lindström

Itä-Suomen yliopisto, UEF, Teijo Palander

Versowood Oy, Pauli Otava

Suomen metsäyhdistys, Sirpa Kärkkäinen

Metsämiesten Säätiö, Ilari Pirttilä

Metsäteho, Jukka Malinen

Maa- ja metsätalousministeriö, Satu Rantala, puheenjohtaja

TTS Työtehoseura, Eila Lautanen, sihteeri

Poissa

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Mika Tammilehto

Metsäkonepalvelu Oy, Teemu Tolppa

Käsitellyt asiat

1 § Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12.02 ja suoritettiin läsnäolijoiden nimenhuuto. Läsnä oli 18 verkostotoimijaa 20:stä.

2 § Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta kokouksen työjärjestykseksi.

3 § Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja, joka oli toimitettu osallistujille tutustuttavaksi yhdessä hyväksytyin toimintasuunnitelman kanssa edellisen kokouksen jälkeen sekä 17.12. kokouksen kutsun mukana, hyväksyttiin muutoksitta.

Liite 1.Hyväksytyt kokouspöytäkirja 29.9.2020 kokouksesta

4 § Väestökehityksen 2040 huomioiminen metsäalan koulutuksessa

Kokouksen 29.9.2020 Aron esitykseen ”Mille väestölle ” ja Lautasen esitykseen ”Metsäalan koulutusverkko 2020” pohjautuva tiivistelmäesitys ”Metsäalan koulutusverkko 2020 ja väestökehitys 2040” oli toimitettu kertauksena kokouskutsun mukana. Se esitettiin kokouksessa keskustelun pohjaksi nostaan esiin

- ristiriita metsäalan koulutuspaikkojen sijainnissa metsäisillä alueilla alan työmaiden läheisyydessä, mitkä ovat väestökehityksen 2040 kasvutappioalueita
- väestön keskittyminen seutukeskuksiin ja 15-24-vuotiaiden ikäluokkien pieneneminen johtuen 2015-2019 alhaisesta syntyvyydestä, mikä tulee vaikuttamaan ammatilliseen koulutukseen jo vuonna 2030 ja korkea-asteisiin 2035 alkaen. Alueelliset erot opiskeluikäisten määrissä niin ammatillisella kuin korkea-asteilla ovat merkittävät.
- metsäalan koulutusohjelmatoimipisteitä on nyt yhteensä 52, joista 44 ammatillisen tutkintojen koulutusohjelmia (25 ammatillista koulutuksenjärjestäjää marraskuussa 2020), kuusi ammattikorkeakoulujen MTI-koulutuksia ja kaksi tiedekorkeakoulujen maisteriohjelmia. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien määrä on lisääntynyt kahdella syyskuusta 2020 (metsuri-metsäpalveluntuottajakoulutus), kuitenkin vuonna 2040 on arvioitu opiskelun aloittamassa olevan lähes 10 000 nuorta vähemmän.

Yhteenvedossa esitettiin ratkaisuvaihtoehtoja yhtälölle, jossa alan työt ovat maakunnissa, mutta määrällisesti vähenevät nuoret koulutettavat ja työntekijät asuvat kasvukeskuksissa.

Liite 2.Esitys Metsäalan koulutusverkko 2020 ja väestökehitys 2040

Käydyssä keskustelussa todettiin, että tarkasteltaessa 15- 24-vuotiaiden ikäluokan suhteellista muutosta nykyhetkestä vuoteen 2040, metsäalan on syytä itse kriittisesti tarkastella metsäalan koulutuksen palveluverkkoa, sen järjestäjä- ja koulukohtaista toimivuutta ja määrällistä että laadullista tuloksellisuutta, työllistyvyyttä nyt sekä edellytyksiä toimia (mm. oppilasaines) vuonna 2040 jo tässä vaiheessa sekä tehdä toimenpide-ehdotukset koko metsäalan parhaaksi.

Johtopäätökset väestökehityksen 2040 huomioimisesta metsäalan koulutuksessa

- metsäalan koulutuksen palveluverkkoa 2020 tulee tarkastella kriittisesti, sen toimivuutta nyt sekä edellytyksiä toimia vuonna 2040
 - koulutukset tulee painottua sinne, missä opiskelijat ovat
 - koska opiskelijoita ei saada nuorina aikuisina siirtymään syrjäseuduille, tulee kokeellisesti kehittää koulutusmalleja, miten he ovat valmistuttuaan valmiimpia siirtymään sinne, missä töitä on
 - palveluverkkoa tulee tehostaa huomioiden koulutuksen laadullinen ja määrällinen tuloksellisuus koulukohtaisesti, oppilasaines ja työllistyvyys nyt sekä alueellinen väestöennuste 2040
 - vähenevät resurssit tulee keskittää keskeisiin/tuottaviin koulutuspisteisiin ja koulutusohjelmiin
 - turvaten kuitenkin alan koulutuksen riittävä alueellinen saavutettavuus
 - on tarkasteltava kriittisesti eläköityvien metsänomistajien kouluttamista yhteiskunnan varoilla metsurikoulutuksessa omien metsien hoitoon ja palautettava metsuritutkinto soralainsäädännön alaiseksi
 - kun valtakunnassa on tällä hetkellä jo lähes 30 perinteistä metsäoppilaitosta, ja näistä 13 on metsäkonekouluja, niin ratkaisu tässä tilanteessa ei voi olla lisätä nettomääräisesti metsäkoneenkuljettajakoulutuksen järjestämislupia
- tulee käynnistää yli tutkintotasojen / seutualueiden meneviä yhteistyömalleja koulutuksen toteuttamiseksi
- tulee käynnistää yhteistyöpilotteja, joilla edistetään opintojen alussa koulutuksen toteutusta lähellä nuoria ja lopussa valmiutta siirtyä työn perässä
- tulee valmistella metsäalan tarpeita palveleva metsäalan koulutuksen sertifiointijärjestelmä, jossa metsäalan toimijat sitoutuvat työelämäyhteistyöhön niiden oppilaitosten kanssa, jotka täyttävät asetetut opetukselliset kriteerit (esim. metsäalan koulutukseen kohdennetut varat käytetään metsäalan koulutukseen, koulutuksen laadulliset ja määrälliset mittarit). Näin metsäsektorin tuella palveluverkkoa pystyttäisiin järkevöittämään, niin että metsäalalle saadaan tehokkaasti koulutetuksi osaavia ammattilaisia tehokkaasti töihin kautta Suomen
 - valmistelu esim. Metsäneuvoston alaisuudessa
 - vaikeasti toteutettavien kriittisen tarkastelun toimenpiteiden tueksi, kuten resurssien keskittäminen keskeisiin, tuottaviin toimipisteisiin
- tulee tarkastella ammatillisen koulutuksen rakenteellisen uudistamisen tarvetta
- puutavara-autonkuljettajakoulutus tulee keskittää yhden perustutkinnon alle omaksi osaamisalakseen
 - logistiikan pt:nä nyt koulutettavan puutavara-autokuljetuskoulutuksen ottamista metsäalan ammatillisen laatumittausten kohteeksi tulee selvittää
- tulee tiedostaa riski metsäalan 2. asteen ajautumisesta maatalouden koulutuksen jatkeeksi / alle tappiollisilla väestökehitysalueilla
- tulee panostaa aikuiskoulutuksen kehittämiseen
- tulee panostaa alan ajantasaiseen imagotyöhön
- Tilastokeskuksen tilastointiluokituksessa metsäala on eriytettävä maatalousalasta
- edellisiä päätöksiä täydennetään Kehittämisverkoston myöhemmissä kokouksissa tutkintotasoittain ja aihepiireittäin

5 § Metsäalan ammatillisen koulutuksen tila ja kehittämistarpeet

Valmisteluasiana seuraavassa kokouksessa tehtäviä päätöksiä varten kuultiin esitys metsäalan ammatillisen koulutuksen tilasta 2020. Liite 3. Esitys Metsäalan ammatillisen koulutuksen tila 2020.

Ammatillisen koulutuksen esityksessä ja käydyssä keskustelussa nostettiin esiin seuraavat keskeiset toimenpiteitä vaativat havainnot

- Metsäalan perustutkinto, metsäkoneenkuljettajakoulutus 2020
 - 13 koulutuksen järjestäjää, 18 toimipaikkaa
 - valmistuneita 1.1.2016 -31.6.2019 ka 484/ vuosi (tarve:330 - 440)
 - sis. pta-kuljettajasuuntautuneet n. 20/ vuosi (tarve:220-280)
 - ongelmat
 - valmistuneista neljännes ei työskentele koulutustaan vastaavassa työssä
 - puutavara-autonkuljettajia ei valmistu riittävästi
- Metsäalan perustutkinto, metsäenergiantuottajakoulutus 2020
 - 6 koulutuksen järjestäjää /toimipaikkaa
 - valmistuneita *1.1.2016 -31.6.2019 ka 45/ vuosi (tarve sisältyy mkk-tarpeisiin)
 - työskentelevät pääsääntöisesti metsäkoneenkuljettajina
 - oppilaitokset hakeneet metsäkoneenkuljettajakoulutuksen järjestämislupia 2020
- Metsäalan perustutkinto, metsuri-metsäpalvelujen tuottajakoulutus 2020
 - 18 koulutuksen järjestäjää, 20 toimipaikkaa
 - valmistuneita 1.1.2016 -31.6.2019 ka 187 /vuosi (tarve: 180-200/vuosi)
 - vain 17 % (31 hlöä/ vuosi) työllistyi metsurin ammattiin
 - ongelmat
 - oppilasaines, jolla ammatti ei ole tavoitteena
 - mm. eläköityvät metsänomistajat ja välivuoden viettäjät
 - koulukohtaiset vaihtelut valmistuvien ikäjakaumissa ja työllistyvydessä suuret
 - metsuri-metsäpalvelutuottajakoulutuksen järjestäjämäärä lisääntynyt +2 29.9.2020 kokouksen jälkeen

6 § Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 16.2. 2021 teamsilla klo 14 – 16.

7 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.01.

Liitteet

- Liite 1 Edellisen kokouksen pöytäkirja
- Liite 2 Esitys Lautanen: Väestökehityksen 2040 huomioiminen metsäalan koulutuksessa
- Liite 3 Esitys Lautanen: Metsäalan ammatillisen koulutuksen tila 2020.

Jakelu Metsätalouden koulutuksen kehittämistoimikunnan jäsenet